

J A A R S T U K K E N 2 0 2 0

5 Overzicht reserves en voorzieningen

OVERZICHT RESERVES

Naam reserve (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31 december 2019	Resultaat uit jaarrekening	van/naar reserve	Toevoeging	Ottrekking	Boekwaarde per 31 december 2020
A: ALGEMENE RESERVE						
Algemene Dekkingsmiddelen						
Resultaat jaarrekening 2019	3.192	-3.192	-	-	-	-
Algemene reserve	24.014	3.192	-1.850	2.284	3.122	24.518
Totaal Algemene reserve	27.206	-	-1.850	2.284	3.122	24.518
B: EGALISATIERESERVES						
Programma 6: Beheer openbare ruimte						
Reserve begraafrechten	1.307	-	-	134	161	1.281
	1.307	-	-	134	161	1.281
Totaal Egalisatiereserves	1.307			134	161	1.281
C: BESTEMMINGSRESERVES						
Programma 2: Samenleving						
Reserve af te stoten panden onderwijshuisvesting	338	-	-	-	-	338
Reserve gemeentelijke middelen participatie	556	-	-556	-	-	
Reserve sociaal domein	-	-	2.412		389	2.023
Reserve transformatie 3D's	908	-	-908	-		
Reserve risico's 3D	270	-	-270	-		
	2.072	-	678	-	389	2.361
Programma 3: Wonen						
Woonvisie	1.085	-	-	21	44	1.062
Woningbouwprogrammering	-	-	500	2.000	133	2.367
	1.085		500	2.021	177	3.428
Programma 4: Milieu						
Reserve duurzaamheid	6.988	-	672	480	170	7.970
	6.988	-	672	480	170	7.970
Programma 5: Bereikbaarheid						
Reserve parkeren	33	-		358	-	392
	33	-	-	358	-	392
Programma 7: Ruimtelijke ordening						
Reserve gronden	7.098	-	-	1.306	4.462	3.943
	7.098	-	-	1.306	4.462	3.943
Programma 9: Economie						
Reserve Regionale Samenwerkingsverband Zaanstreek/Waterland	275	-		-	155	120
	275	-	-	-	155	120
Totaal bestemmingsreserves	17.551	-	1.850	4.165	5.352	18.214
Totaal RESERVES	46.064	-		6.583	8.635	44.012

OVERZICHT VOORZIENINGEN

Naam voorziening (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31 december 2019	Resultaat uit jaarrekening 2019	van/naar reserve	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde per 31 december 2020
D. VOORZIENINGEN						
Programma 2: Samenleving						
Groot onderhoud/vervangingsinventaris De Purmarijn	118	-	-		118	
Totaal programma samenleving	118	-	-		118	
Programma 3: Wonen						
Voorziening kostenverhaal sociale woningbouw						
Totaal programma Wonen		-	-			
Programma 4: Milieu						
Voorziening afvalstoffenheffing	250				99	151
Totaal programma Milieu	250	-	-		99	151
Programma 5: Bereikbaarheid						
Voorziening kostenverhaal mobiliteit & groen						
Voorziening kostenverhaal parkeervoorzieningen centrumgebied	50			60		110
Onderhoud DRIS	150	-	-		50	100
Totaal programma bereikbaarheid	200	-	-	60	50	210
Programma 6: Beheer openbare ruimte						
Voorziening gemeentelijke watertaken	2.191			1		2.193
Totaal programma beheer openbare ruimte	2.191	-	-	1		2.193
Programma 7: Ruimtelijke ordening						
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	3.002	-	-		3.002	
Voorziening groot onderhoud gebouwen		-	-	3.909		3.909
Voorziening bijdragen nota Prof	250	-	-	601	-	851
Voorziening kostenverhaal infrastructuur wagenweggebied	-	-	-	1.307	1.233	74
Voorziening persleiding Rivierenlaan 281	25	-	-		-	25
Voorziening voormalig grex Karekietpark	37	-	-		37	
Voorziening weidevenne II		-	-	120	-	120
Voorziening civ.proc. ITD Real Estate BV	50	-	-	-	-	50
Totaal programma ruimtelijke ordening	3.364	-	-	5.936	4.273	5.028
Programma 8: Veiligheid						
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne	83	-	-		83	
Totaal programma veiligheid	83	-	-		83	
Programma 10: Bestuur en concern						
Voorziening wachtgeldverplichtingen bestuurders	149	-	-		78	71
Voorziening Streekarchief Waterland	296	-	-		296	
Totaal programma bestuur en concern	445	-	-		374	71
Totaal voorzieningen	6.652	-	-	5.998	4.997	7.652

Toelichting reserves en voorzieningen

TOELICHTING RESERVES

ALGEMEEN

Ter toelichting op het totaaloverzicht geven we per reserve aan: het doel waarvoor deze is ingesteld, de wijze van voeding en waaraan we de reserve besteden. De specifieke mutaties (aanwendungen/bestedingen en toevoegingen) in 2020 zijn toegelicht in het onderdeel 'wat heeft het gekost' per programma.

ALGEMENE RESERVE

Doel en voeding: doel van de algemene reserve is het opvangen van risico's in algemene zin en risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd. Het voor- en/of nadelig resultaat van de programmarekening verrekenen we met de algemene reserve. Voor deze reserve is geen specifieke bestemming, anders dan dat een deel van de algemene reserve is aangemerkt als weerstandsvermogen. Voor de algemene reserve wordt een ondergrens van € 15 miljoen aangehouden. In de paragraaf weerstandsvermogen is aangegeven dat de actuele inschatting van het benodigde weerstandsvermogen ruim € 18,8 miljoen is. De algemene reserve bedraagt ultimo 2020 € 24.517.631. Dit is exclusief het rekeningresultaat 2020 van € 3.399.243.

EGALISATIERESERVES

Deze reserves gebruiken we om schommelingen in de tijd en in de uitvoering voor specifieke onderdelen te egaliseren. Egalisatiereserves worden expliciet door de raad ingesteld en de onttrekkingen en dotaties worden vanuit de resultaten voorgesteld. De egalisatiereserves zijn ingesteld om een overschot op een bepaalde heffing te voorkomen als uitgaven en investeringen vertraging oplopen. De egalisatiereserves zijn niet aan een termijn gekoppeld.

Programma 6 Beheer openbare ruimte

Egalisatiereserve begraafrechten

Doel en voeding: doel van deze reserve is om de inkomsten te egaliseren uit de grafrechten. De egalisatiereserve is bij de programmarekening 2009 ingesteld. Als voeding voor de reserve gebruiken we de meerjarig afgekochte grafhuur. De onttrekking aan de reserve dient voor de bekostiging van het onderhoud aan de begraafplaats en is conform de begroting. Het saldo van de reserve komt overeen met alle op dit moment geregistreerde afkooptermijnen, tegen actueel prijspeil. De reserve bevat ultimo 2020 € 1.280.522.

BESTEMMINGSRESERVES

Programma 2 Samenleving

Reserve af te stoten panden onderwijshuisvesting

Doel en voeding: deze reserve wordt aangewend als de boekwaarde op de her te ontwikkelen locaties niet terugverdiend kan worden. De voorgenomen afboeking heeft betrekking op een zevental onderwijslocaties en is als resultaatbestemming ingesteld bij de jaarrekening 2011 (besluitnummer 1037563). Voor nu komen er nog een tweetal onderwijslocaties in aanmerking: Mercuriusweg 2 en Torenmolen. Deze onttrekkingen staan gepland voor 2021 (Mercuriusweg 2) en 2022 en/of 2023 (Torenmolen, in afwachting ontwikkeling bollocaties) en vindt plaats op het moment dat er een concreet voorstel aanwezig is bij een leegkomende onderwijslocatie die wordt herbestemd of gesloopt. De reserve bedraagt ultimo 2020 € 338.365.

Reserve Sociaal Domein

Doel en voeding: bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2019 (besluit 1514611) zijn de reserves gemeentelijke middelen participatie, transformatie 3D's en risico 3D's samengevoegd tot de bestemmingsreserve sociaal domein (ontschot). De reserve is bedoeld om potentiële risico's binnen het sociaal domein op te vangen. Op tal van onderdelen van het sociaal domein zijn ontwikkelingen die de huidige begroting ongewis maken en integraal aangepakt moeten worden. Dit betekent dat de jaarlijkse saldi van de begrotingsproducten jeugd, Wmo (nieuw) en

participatie worden verrekend met de reserve Sociaal Domein. Deze reserve was in eerste instantie ingesteld voor potentiële risico's. De onttrekkingen die nu staan gepland hebben betrekking op het verwachte jeugdtekort. Hierover bent u middels brief (151540) geïnformeerd. De bijramingen in de begroting zijn een veelvoud van de reserve (brief met kenmerk 1541448 d.d. 9-2-2021). Ultimo 2020 bedraagt deze reserve € 2.022.947.

Programma 3 Wonen

Reserve Woonvisie

Doel en voeding: de reserve Woonvisie is bedoeld voor investeringen in de volkshuisvesting en is gekoppeld aan het gelijknamige beleidsplan dat in 2012 door de raad is vastgesteld. In 2017 heeft de raad besloten (nummer 1361700) om de geactualiseerde Woonvisie 2017 als dekking aan te wijzen voor aanvullende instrumenten in het kader van de woonvisie (o.a. tijdelijke woningen). Ultimo 2020 bevat de reserve € 1.061.771.

Reserve woningbouwprogrammering

Doel en voeding: de reserve is ingesteld om uitvoering te geven aan de nota kaders en instrumenten woningbouwprogrammering (spelregels 30-30-40): van de nieuw te bouwen woningen dient minimaal 30% sociale huur te zijn, 30% doorstroomwoningen (middeldure huur en betaalbare koop) en maximaal 40% vrije keuze. Op basis van deze norm wordt sturing gegeven aan het bouwprogramma binnen het totale programma Purmerend 2040. Bij kleine projecten waar werken met deze norm niet mogelijk is, worden separate afspraken gemaakt met de ontwikkelaar. In de begroting 2020 (besluitnummer 1487865) is besloten deze bestemmingsreserve in te stellen en te voeden met € 2 miljoen vanuit de algemene reserve. Daarnaast is het restant budget van € 500.000 uit 2019 middels resultaatbestemming (besluit 1514611) ook toegevoegd. In totaliteit is een bedrag van € 2,5 miljoen beschikbaar om aan te wenden. In de p&c cyclus zal worden gemonitord dat deze toevoeging van extra baten ruimtelijke ontwikkeling ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. De reserve bedraagt ultimo 2020 € 2.366.517.

Programma 4 Milieu

Reserve Duurzaamheid

Doel en voeding: de reserve is ingesteld om de middelen voor de proeftuin aardgasvrije wijken vanuit het Rijk (gemeentefonds) hieruit te financieren. De gemeente heeft daarmee bijna € 7 miljoen euro gekregen voor de uitvoer van de proeftuin aardgasvrije wijken: € 5.091.994 in 2018 en € 1.896.417 in 2019 (decembercirculaire 2018 en meicirculaire 2019). Bij de 2e Turap 2019 (besluit 1491534) is een bedrag van € 6.988.411 gestort in deze reserve en is bij resultaatbestemming 2019 (besluit 1514611) de extra klimaatmiddelen Wijkaanpak van € 400.000 uit het gemeentefonds (decembercirculaire 2019) aan deze reserve toegevoegd. Hierdoor is een bedrag beschikbaar van € 7,3 miljoen voor de proeftuin aardgasvrije wijken. Deze bijdrage mag uitsluitend gebruikt worden voor de kosten van de uitvoerende werkzaamheden aan de proeftuinwoningen en niet voor voorbereidende kosten van de gemeente of advisering van derden omdat dit tot de reguliere taken van de gemeente behoort. De verwachting is dat de besteding van dit geld plaatsvindt na evaluatie in 2021 door de raad over de pilot project aardgasloos.

Het restant van € 581.606 in deze reserve is beschikbaar voor het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. De bestedingen hiervan zullen naar verwachting plaatsvinden in 2021. Ultimo 2020 bevat de reserve € 7.970.017.

Programma 5 Bereikbaarheid

Reserve Parkeren

Doel en voeding: in 2019 heeft de raad besloten (besluit 1472099) om de jaarlijkse positieve resultaten van de parkeermaatregelen te reserveren voor de dekking van de kapitaallasten van de te bouwen parkeergarage. Daarnaast is het voordeel in de exploitatie door het in eigen beheer nemen van de Claxonate toegevoegd (besluit 1493784). De overige ruimte wordt gereserveerd voor maatregelen die voortvloeien uit de monitoring van de voorgestelde besluiten en andere parkeermaatregelen. In 2020 is er een bedrag van € 358.108 toegevoegd aan deze reserve. Deze storting is conform de begroting, omdat het resultaat door corona moeilijk was te bepalen. Ultimo 2020 bevat de reserve € 391.524.

Programma 7 Ruimtelijke Ordening

Reserve gronden

Doel en voeding: de bestemmingsreserve gronden is ingesteld voor het faciliteren van (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen of daarmee samenhangende verkenningen. In die context dekt de reserve ook de plankosten bij zowel actief als faciliterend grondbeleid, wanneer we deze uitgaven niet kunnen terugverdienen middels verkoop of kostenverhaal. De jaarlijkse voeding vindt plaats door winstnemingen op grondexploitaties. De raad heeft in 2020 ingestemd (besluit 1529189) om de jaarlijkse winstneming op grondexploitaties te verdelen over de reserve gronden en de algemene reserve, waarbij een 50/50 verdeling als uitgangspunt geldt en op basis van de analyse van jaarlijkse actualisatie van de MPG en de jaarrekening een andere keuze kan worden gemaakt. De bestedingen worden separaat aan de raad voorgelegd. Ultimo 2020 bedraagt de reserve € 3.942.574.

Programma 10 Economie

Reserve Regionale Samenwerkingsverband Zaanstreek/Waterland

Doel en voeding: in 2017 is in verband met de opheffing van de SRA € 431.000 terugontvangen (zie 2e turap 2017). Van deze terugontvangst is regionaal afgesproken dat deze middelen zullen worden besteed aan diverse initiatieven in Zaanstreek-Waterland. In 2018 is € 431.000 conform raadsbesluit (nummer 1417262) gedoteerd aan reserve Regionaal samenwerkingsverband Zaanstreek-Waterland. Vanwege de vertraagde afrekeningen voor 2018-2020 zijn bedragen aan deze reserve onttrokken. Ultimo 2020 bedraagt de reserve € 120.203.

TOELICHTING VOORZIENINGEN

Voor het technisch beheer van de gemeentelijke gebouwen zijn in 2020 de meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) geactualiseerd en herzien (besluit 1534202). Hierbij zijn een viertal voorzieningen samengevoegd tot één voorziening groot onderhoud gebouwen. De volgende groot onderhoud voorzieningen zijn opgeheven per 1 januari 2021: Brandweerkazerne, Streekarchief, Purmaryn en overige gebouwen (welzijnsgebouwen, verhuurde percelen en gemeentelijke huisvesting).

Programma 3 Wonen

Voorzieningen Sociale Woningbouw

Doel en voeding: dit betreft de voorziening kostenverhaal Sociale Woningbouw. In de raad van september 2019 (besluit 1482547 d.d. 26-09-2019) is deze voorziening ingesteld om de bedragen die van particuliere investeerders worden ontvangen, bijdragen zijn voor concrete investeringen. Dit is geen vrij geld. Deze bijdrage wordt gestort in deze voorziening. De aanwending zal plaatsvinden zodra de geaccordeerde investeringen worden gepleegd conform de lijst voor compenserende sociale woningbouw. Tot op heden zijn hier nog geen ontwikkelingen op geweest. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening nihil.

Programma 4 Milieu

Voorzieningen afvalstoffenheffing

Doel en voeding: het tarief voor afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend worden vastgesteld. Bij een overschot is het een verplichting om deze gelden uit te geven aan de taken voor afvalstoffenheffing. Daarom moet een voorziening worden gevormd als gevolg van middelen die van derden zijn verkregen met een specifiek bestedingsdoel. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 151.299.

Programma 5 Bereikbaarheid

Voorziening onderhoud DRIS

Doel en voeding: het gaat hier om de onderhoudsvoorziening DRIS (Dynamisch Reizigers Informatie Systeem), om dit systeem up-to-date te houden na invoering en de voorziening kostenverhaal Parkeervoorzieningen Centrumgebied. In de raad van september 2019 (besluit 1482547 d.d. 26-09-2019) is deze voorziening ingesteld om de bedragen die van particuliere investeerders worden ontvangen, bijdragen zijn voor concrete investeringen. Dit is geen vrij geld. Deze bijdrage wordt gestort in deze voorziening. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 100.000.

Voorziening kostenverhaal Parkeren Centrum

Doel en voeding: in de afgesloten anterieure overeenkomst (AO) is opgenomen dat de exploitant (privaat initiatiefnemer) een bijdrage is verschuldigd ter compensatie van het verloren gaan van een aantal openbare parkeerplaatsen. De ontvangen bijdragen zijn dus feitelijk geoormerkt. Het betreffen dus van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (BBV art.44.d). In de raad van september 2019 (besluit 1482547 d.d. 26-09-2019) is deze voorziening ingesteld voor aanwendungen inzake parkeervoorzieningen in het centrumgebied. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 110.000.

Programma 6 Beheer openbare ruimte

Voorziening gemeentelijke watertaken

Doel en voeding: het egaliseren van de tarieven rioolheffing die bij de burgers in rekening gebracht worden. Uitgangspunt bij de vaststelling van tarieven rioolheffing is dat de door de tarieven gedekte lasten moeten worden gerealiseerd. Deze voorziening is ingesteld om de effecten van de noodzakelijke investeringen ten behoeve van het onderhoud aan de riolering op te vangen teneinde grote schommelingen in de rioolheffing te voorkomen. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 2.192.726.

Programma 7 Ruimtelijke ordening

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Doel en voeding: Voor het technisch beheer van de gemeentelijke gebouwen maakt de gemeente gebruik van meerjaren onderhoudsplannen (MJOPs). Daarin staat aangegeven welke onderhoudswerkzaamheden in welk jaar plaats moeten vinden. De begroting van het planmatig onderhoud en dagelijks onderhoud is gebaseerd op deze plannen. Ook is de hoogte en jaarlijkse toevoeging van / aan de onderhoudsvoorziening gebaseerd op deze MJOPs. De geplande toevoeging aan de onderhoudsvoorziening is bepaald door uit te gaan van de gemiddelde kosten over een periode van 10 jaar. Met besluit 1534202 heeft er een herziening plaatsgevonden van de meerjaren onderhoudsplannen tot één voorziening gemeentelijke gebouwen. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 3.908.662.

Voorziening bijdragen o.b.v. nota Prof

Doel en voeding: In diverse anterieure overeenkomsten (AO) is opgenomen dat de exploitant (privaat initiatiefnemer) op basis van het vastgestelde gemeentelijk beleid in de nota Planoverschrijdende ruimtelijke openbare faciliteiten (nota Prof) een bijdrage doet ten behoeve van de gemeentebrede bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen. De bijdragen worden gestort in de voorziening. Het huidige saldo is reeds bestemd voor de onrendabele top van de parkeergarage stadhuis. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 850.781.

Voorziening kostenverhaal infrastructuur Wagenweggebied

In de afgesloten anterieure overeenkomst (AO) is opgenomen dat de exploitant (privaat initiatiefnemer) een bijdrage is verschuldigd voor investeringen in de openbare ruimte waarbij een eventuele gemeentelijke voorinvestering terugverdiend kan worden. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 73.542.

Voorziening persleiding Rivierenlaan

Doel en voeding: dit betreft een van een ontwikkelaar, overeenkomstig de afgesloten anterieure overeenkomst, ontvangen bijdrage in de kosten voor de verplaatsing van de persleiding op termijn. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 25.000.

Voorziening i.v.m. grex Karekietpark

Doel en voeding: de grex Karekietpark is in 2019 financieel afgesloten. Voor de nog te maken kosten in 2020 op basis van het MPG2020 is een voorziening gevormd ten laste van het resultaat grex Karekietpark. Ultimo 2020 is deze voorziening opgeheven.

Voorziening grex Weidevenne II

De grex Weidevenne II is in 2020 financieel afgesloten. Voor de nog te maken kosten in 2021 op basis van het MPG2021 is een voorziening gevormd ten laste van het resultaat grex Weidevenne II. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening
€ 119.570.

Voorziening civiele procedure

Doel en voeding: deze voorziening is ingesteld ter dekking van het eigen risico in geval van een civiele procedure wegens het vermeend onterecht weigeren van een binnenplanse vrijstelling van een bestemmingsplan met betrekking tot de locatie Van IJsendijkstraat 403-409. Het saldo van de voorziening bedraagt € 50.000. Eventuele verdere vermogensschade voor de gemeente inzake onrechtmatig genomen besluiten, is gedekt door een verzekering. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 50.000.

Programma 8 Veiligheid

Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne

De voorziening is in 2020 opgeheven. Deze voorziening is opgegaan in de voorziening groot onderhoud gebouwen en het restant saldo is eveneens overgeheveld naar de voorziening groot onderhoud gebouwen.

Programma 10 Bestuur en concern

Voorziening wachtgeldverplichting bestuurders

Doel en voeding: de voorziening is bestemd voor de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders. Indien op enig moment een huidige bestuurder vertrekt, zal bepaald moeten worden in hoeverre de persoon recht heeft op wachtgeld, de hoogte van het wachtgeld en de termijn van het recht op wachtgeld. De som van dit geheel vormt de wachtgeldverplichting voor de gemeente Purmerend. Financieel wordt deze verplichting verwerkt door het bedrag van de verplichting te storten in de voorziening wachtgeldverplichtingen ten laste van de algemene middelen. Ultimo 2020 bedraagt deze voorziening € 70.544.

6 Beleidsindicatoren

Zie bijgevoegde hyperlink van waar staat mijn gemeente.

Waar staat Purmerend

In deze bijlage treft u een vaste set aan beleidsindicatoren aan. De lijst is ook te raadplegen op www.waarstaatjegemeente.nl, onder producten onderdeel Besluit Begroting en Verantwoording. Op de website is het mogelijk om de indicatoren te vergelijken met een willekeurige andere gemeente, de provincie Noord-Holland, de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners of heel Nederland. De getoonde beleidsindicatoren, in onderstaande overzicht, zijn dynamisch en zijn gedateerd 10 februari 2021. Op het moment van samenstellen van het overzicht waren de gegevens van een groot deel van de indicatoren over het jaar 2020 nog niet bekend.

De website is gedurende 2020 veranderd. Hierdoor is mogelijk geworden een overzicht te maken die betrekking heeft op de gemeente Purmerend over de jaren 2016 tot en met 2020.

Naast deze indicatoren zijn in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de financiële indicatoren opgenomen.

Programma/Indicator	omschrijving	eenheid	2016	2017	2018	2019	2020
Programma 2. Samenleving							
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	%	52,90%				
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	6,00%	6,00%	6,00%	5,00%	
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,50%	8,70%	8,90%	10,80%	
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt	%	1,00%	1,00%	1,00%	1,10%	